

Arnold Wesker

OPINIÓ

EL DRAMATURG ARNOLD WESKER VA APORTAR IDEES QUE ENCARA AVUI SÓN VÀLIDES, COM LES D'ARTHUR MILLER I LA SEVA MORT DEL VIATJANT, QUE VA CANVIAR LA LEGISLACIÓ NORD-AMERICANA

Durant els nostres *années noires* (i.e. franquisme), la gent de parla catalana teníem un passaport identitari que era l'*Homage to Catalonia* (1938), de George Orwell. Per cert un llibre que, al seu moment, T. S. Eliot no va voler publicar a l'editorial que dirigia, Faber & Faber. No era ni és, però, l'única obra *estrangera* basada en la Guerra Civil espanyola. Ni de lluny.

La mort recent del comediògraf i memorialista britànic Arnold Wesker (n. 1932) ens pot recordar el que acabo de dir. Wesker era un jueu de l'Est de Londres. D'on solen ser els jueus britànics pobres, com el també comediògraf Harold Pinter. (Els jueus rics solen provenir del nord de la ciutat, Hampstead.) A diferència de Pinter, però, mai no es va casar en segones núpcies amb una Lady Antonia Fraser, encara que la reina el va condecorar i ha mort com a Sir Arnold Wesker. Per adobar-ho, en el seu cas, era d'una família provinent de Rússia i Hongria i comunista! Una raresa a la Gran Bretanya, per cert. La seva mare, una matriarca, sempre li recomanava que no parlés massa alt, perquè ells eren uns convidats al país. Ai, las!

Sense massa educació formal, el jove Wesker es va donar a conèixer amb una obra que, entre nosaltres, també va ser emblemàtica al cap dels anys. Em refereixo a *Sopa de pollastre amb ordi* (1958). Una obra de la qual hi ha versió catalana de Manuel de Pedrolo, que, imagino, publicada en forma de llibre, és distinta a la versió que vam poder veure als anys 70 del segle passat, en un escenari del barri barceloní d'Horta (és a dir, a l'Off-Broadway barceloní). En la versió d'Horta, els comunistes passaven a ser tan sols socialistes (Madame Censura actuava i no pas a l'escenari). En qualsevol cas, però, aquells privilegi-

MARTA
PESSARRODONA

ats espectadors vam poder gaudir d'una jove Rosa Maria Sardà, una actriu total, que tant ens fa riure com plorar, en el paper de la *mater familias* proletària de l'obra.

Després d'aquesta obra, Wesker va passar a formar part de la nòmina de joves aïrats (teatre d'aigüera, en deien) que, de l'Est de Londres, van representar les seves obres a l'Oest (West End). D'altra banda, i com Pinter, Wesker sempre ha estat un comediògraf de dins del teatre, a diferència, per exemple, de Beckett, especialista a prescindir de l'espectador i, tanmateix, captivar-lo. En qualsevol cas, mai no oblidaré quan la mare de l'obra esmentada és interpel·lada pel seu fill, un brigadista a la nos-

tra estossinada. El fill, retornat a Londres, retreu a la mare el fet de continuar sent comunista, quan ell li ha contat les barbaritats comunistes a Espanya (per a nosaltres plana l'ombra fantasmagòrica d'Andreu Nin i el POUM). La mare li contesta (cito d'absoluta memòria) que no perquè un electricista graponer li faci un mal endoll, ella deixarà de creure en l'electricitat! Al cap dels anys, he pensat molt en aquelles paraules teatrals i les he aplicades en més d'una ocasió.

Reduir Wesker a una sola obra és una total injustícia. Era un escriptor –comediògraf, si volem– de raça. No pretenc, però, donar una classe d'història del teatre. Més aviat, recordant-lo, em decanto pels sentiments i les emocions. Si és veritat que el teatre, pel que fa a idees, sempre va a la cua, no dubto a pensar que Wesker va aportar idees que encara avui són vàlides, com les va aportar un Arthur Miller i la seva mort del viatjant, que va canviar la legislació nord-americana, per exemple.

La persona que hi havia rere del comediògraf era un home molt cordial, que vaig conèixer a Cambridge als anys 90 del segle passat i vaig tenir la immensa sort de poder convidar a parlar a Barcelona, en temps en els quals crèiem que la cultura catalana s'havia de projectar internacionalment i palesar que Barcelona, capital de Catalunya, era un bon lloc de discussió com pot ser-ho Cambridge o Yale, posem per cas. Avui que una malaltia tan terrible com totes les que maten, Parkinson, se l'ha endut, recordo el seu consell, d'orador o ponent excepcional. El consell era que cal encarar-se a l'audiència a peu dret! No ho oblidaré mai, mentre vesso una llàgrima gens furtiva recordant-lo.

Poeta i escriptora